

рованию специалистов и граждан, способных к успешной жизнедеятельности в современном обществе.

Сегодня в мире педагогика и психология востребованы, активно развиваются. Так, разработка и внедрение, например, эффективной методики развития творческого потенциала личности или инновационной технологии обучения являются не меньшим вкладом в развитие общества, чем создание новой технологии в промышленности или инновационной методики лечения в медицине.

Гейдел А.
КЗ «ХГПА»

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОГО ВЧИТЕЛЯ

Молодий педагог, який закінчив навіть досконалий педагогічний ВНЗ, ніколи не може бути цілком готовим до професійної діяльності. Під час набуття власного досвіду педагогічної діяльності, живої участі у справі відбувається справжнє дозрівання й перевірка, доповнення й розгортання засвоєного під час навчання – становлення молодого вчителя. Важливим у процесі становлення фахівця є, на наш погляд, надання своєчасної психологічної допомоги.

Основними складниками наступного етапу професійного становлення вчителів (етапу професійної адаптації) є такі: дидактична та психофізіологічна адаптація, адаптація до виховної роботи з учнями й до педагогічного колективу школи. Адаптація молодих учителів до професійної діяльності відзначається такими особливостями: а) включенням у нову систему діяльності; б) включенням у нову систему соціальних взаємин; в) звиканням до нового середовища. У вчителів-початківців у перший рік роботи часто спостерігають різке падіння самооцінки, що супроводжується стійким зниженням упевненості в собі, низькою задоволеністю працею, зниженням мотивації до професійної діяльності й навіть відмовою від неї. Саме молоді вчителі часто виявляються неготовими до конструктивного розв'язання шкільних конфліктів.

І. Ю. Зубкова встановила, що молодого вчителя здебільшого характеризує гуманістично-ділова орієнтація, здатність відстоювати свою думку, якщо це важливо для досягнення загальної мети. Він орієнтується на спільну діяльність, хоча уникає виконання конкретних завдань, конформістський. Одним із найбільш вагомих дезадаптаційних чинників, що несприятливо позначаються на професійному становленні вчителів, безперечно, є незадовільне матеріальне забезпечення. Учителям властивий порівняно підвищений рівень соціальної фрустрації та тривожності. До найбільш фрустраційних чинників належать (у порядку зменшення): матеріальний стан, сфера медичного обслуговування, становище в суспільстві (державі), можливість проводити відпустку, житлово-побутові умови, сфера послуг і побутового обслуговування, можливість вибору місця роботи, проведення дозвілля, власне становище в суспільстві. Найменш фрустраційними чинниками є взаємини з учнями, друзями й найближчими знайомими, колегами, адміністрацією, дітьми й батьками, зміст роботи в цілому.

Зважаючи на підвищену стресогенність педагогічної діяльності, науковці зараховують до найбільш пріоритетних завдань такі: збереження здоров'я вчителів, захист їх від стресів, профілактику виникнення у них негативних емоційних станів, забезпечення їх професійного довголіття. Можна виділити такі праці цього напрямку: А. М. Веремчук (спрямовану на розвиток професійної рефлексії вчителів ще під час їхньої професійної підготовки); Н. Р. Вітюк (присвячену питанням конфліктологічної підготовки майбутніх педагогів); І. Ю. Зубкової (призначену для цілеспрямованого формування цілісного Я-образу вчителя-професіонала та підвищення ефективності його педагогічної діяльності); Т. В. Зайчикової (яка розглядає проблему профілактики й подолання синдрому «професійного вигорання» у вчителів). Сприяння професійному становленню вчителів має ґрунтуватися на врахуванні загальних вимог і особливостей педагогічної діяльності та різноманітних негативних для їх професійного становлення явищ, а також на використанні адекватних певному етапові становлення й наявній проблемі практичних підходів та заходів сприяння професійному становленню.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні методично обґрунтованих підходів щодо сприяння професійному становленню фахівців різних професій типу «людина – людина».

Говоруха А.
КЗ «ХГПА»

ПЕДАГОГІЧНА КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ОЗНАКА ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Дошкільна освіта – первинна складова в системі безперервної освіти в Україні. За умов оновлення суспільства, відродження національної культури орієнтація на креативний розвиток особистості є головною засадою сучасного виховання та освіти, яка орієнтує вчителя й вихователя на підвищення ролі завдань розвитку творчого потенціалу дитини як засобу формування її духовного світу, національної свідомості, морально-етичних ідеалів.

Учителів та вихователів для якісного виконання своїх професійних функцій, виправдання довір'я суспільства щодо виховання молодого покоління необхідно мати добру фахову підготовку, яка залежить і від їхніх особистих якостей. Творча особистість – це індивід, який має високий рівень знань, потяг до нового, оригінального. Для неї креативна діяльність є життєвою потребою, її здібності пов'язані зі створенням нового, оригінального продукту. Дослідженню педагогічної творчості й особливостям підготовки до неї майбутніх вихователів надають належної уваги такі дослідники, як А. Кан-Каліка, Н. В. Кічук, М. П. Лещенко, С. О. Сисоєва, Л. О. Хомич та ін.

Креативність вихователя сприяє розвитку творчого мислення в дітей. Ми схарактеризували активність дошкільника в усіх видах діяльності (ігровій, предметно-практичній, навчальній, комунікативній) та формах активності (фізичній, соціальній, моральній, емоційній, пізнавальній, мовленнєвій, художній) і кваліфікували її як більш або менш творчу. Твор-